

Beheerplan begraafplaatsen Zuidplas

Zuidplas 25 augustus 2025

Eindconcept versie 1.0

1 Inhoudsopgave

1	<u>INHOUDSOPGAVE</u>	2
1	<u>INLEIDING</u>	4
1.1	DOELEN BEHEERPLAN BEGRAAFPLAATSEN	4
1.2	ALGEMEEN WETTELIJK KADER	4
1.3	WETTELIJK KADER AANSPRAKELIJKHEID	4
1.4	REIKWIJDE EN UITGANGSPUNTEN BEHEERPLAN BEGRAAFPLAATSEN	5
1.5	LEESWIJZER	5
2	<u>AREAAL IN BEELD</u>	6
2.1	OP ORDE BRENGEN VAN DIGITALE BEHEERINFORMATIE	6
2.2	EVALUATIE KWALITEIT BEHEERDATA BEGRAAFPLAATSEN	6
2.3	AREAAL BEGRAAFPLAATSEN	7
3	<u>PRESTATIES EN RISICO'S</u>	9
3.1	FUNCTIONELE EN BEELDKWALITEIT BEGRAAFPLAATSEN	9
3.2	VEILIGHEID IN DE OPENBARE RUIMTE	9
3.3	PRESTATIES BEGRAAFPLAATSEN	9
3.4	RISICO'S	11
3.5	LEVENSZYCLUSANALYSE (LCA)	11
4	<u>INSPECTIE EN MONITORING</u>	12
4.1	INSPECTIERESULTATEN	12
4.2	RESULTATEN TOESTANDSINSPECTIES 2023 EN 2024	13
5	<u>ONDERHOUDSSTRATEGIE</u>	16
5.1	STORINGSAFHANKELIJK ONDERHOUD (SAO)	16
5.2	GEbruikersafhankelijk onderhoud (GAO)	16
5.3	TOESTANDSAFHANKELIJK ONDERHOUD (TAO)	16
5.4	STRATEGISCHE KEUZE: COMBINEREN VOOR MAATWERK	16
6	<u>MAATREGELEN</u>	18
6.1	DAGELIJKS ONDERHOUD (DO)	18
6.2	GROOT ONDERHOUD (GO)	18
6.3	VERVANGING (VV)	18
6.4	INTEGRAAL PROGRAMMEREN	19

6.5	MEERJAREN ONDERHOUDSPLAN (MJOP)	19
7	<u>TOEKOMSTVISIE EN FINANCIËEL KADER</u>	20
7.1	TOEKOMSTVISIE VOOR BEHEER	20
7.2	FINANCIËLE UITGANGSPUNTEN	20
7.3	ONDERHOUDSMAATREGELEN PLANPERIODEN 0 TOT 2 EN 3 TOT 5 JAAR (2026-2030)	20
7.4	VERVANGINGSWAARDE	20
8	<u>CONCLUSIE</u>	22

1 Inleiding

Voor u ligt het beheerplan Begraafplaatsen van de gemeente Zuidplas. Dit plan beschrijft hoe de gemeente zorgt voor het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen. Deze voorzieningen bieden een laatste rustplaats voor overledenen. Ze zijn daarmee van groot belang voor de leefbaarheid en het comfort van inwoners en bezoekers.

Het beheer van de Begraafplaatsen is een continu proces. Geprobeerd wordt hierbij een goede balans te vinden tussen wat goed werkt, wat risico's geeft en wat het kost. In dit beheerplan wordt een gestructureerde aanpak gehanteerd, waarbij data en inspecties centraal staan. Met behulp van een digitaal beheersysteem wordt de benodigde informatie actueel en inzichtelijk gehouden. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van een assetmanagementmodel dat helpt bij het plannen en prioriteren van onderhouds- en vervangingsmaatregelen.

Dit beheerplan dient als richtinggevend document voor de periode 2026-2030. Het plan sluit aan bij de doelen van de gemeente: de openbare ruimte is goed, veilig en toekomstbestendig. Door regelmatig te actualiseren en aan te passen aan nieuwe inzichten, wetgeving en beleidsontwikkelingen en te blijven inspelen op de veranderende behoeften van inwoners, zorgt de gemeente voor het optimaal blijven functioneren van de Begraafplaatsen.

1.1 Doelen beheerplan begraafplaatsen

De doelen zijn afgeleid van de wettelijke taak rond het bevorderen van de volksgezondheid en het veilig houden van de openbare ruimte. Daarnaast zijn doelmatigheidsaspecten opgenomen in het Collegeprogramma. De doelen geven een kader waarbinnen de beheertaken worden uitgevoerd en daarmee een beeld van de opgave waaraan de gemeente werkt.

De doelen voor het Beheerplan begraafplaatsen zijn:

1. Bijdragen aan een goede volksgezondheid door een veilige openbare ruimte.
2. Bijdragen aan een schone en prettige leefomgeving.
3. Inwoners kwaliteit leveren tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.

1.2 Algemeen wettelijk kader

Tabel 1.1: Overzicht wettelijk kader

Wet/regelgeving	Inhoud	Invloed op begraafplaatsen
Burgerlijk Wetboek	Bestuurlijke zorgplicht en aansprakelijkheid voor schade als gevolg van een onrechtmatige daad.	De gemeente Zuidplas moet kunnen aantonen wat zij heeft gedaan om de risico's voor de gebruikers van begraafplaatsen te beperken door continu te monitoren en te onderhouden.
Wet milieubeheer	Afvalstoffen die alleen met beschermende maatregelen in het milieu kunnen worden afgevoerd.	Bij onderhoud en vervanging van begraafplaatsen kunnen er afvalstoffen vrijkomen die vallen onder de Wet milieubeheer.
Wet op de Lijkbezorging	De Wet op de lijkbezorging regelt de inrichting en het beheer van de begraafplaats.	Set regels voor aanleg, beheer, administratie, grafurust en ruiming, waardoor begraafplaatsen aan specifieke organisatorische en administratieve eisen moeten voldoen.

1.3 Wettelijk kader aansprakelijkheid

De artikelen BW6:174 en BW6:162 uit het Burgerlijk Wetboek zijn belangrijk voor het beheer van begraafplaatsen. Artikel 6:174 gaat over de verantwoordelijkheid van de gemeente in de rol van

beheerder als er schade ontstaat door gebrekkige begraafplaatsen. Als de begraafplaatsen niet goed onderhouden worden en dit leidt tot schade, kan men de gemeente aansprakelijk stellen.

Artikel 6:162 gaat over onrechtmatige daden. Dit betekent dat de gemeente verantwoordelijk kan zijn voor schade als zij niet genoeg zorg heeft gedragen voor de veiligheid van de begraafplaatsen, bijvoorbeeld door onvoldoende onderhoud of tijdige vervanging.

Deze artikelen maken duidelijk dat goed onderhoud en veiligheid belangrijk zijn.

1.4 Reikwijdte en uitgangspunten beheerplan begraafplaatsen

Het beheerplan voor begraafplaatsen heeft betrekking op de grafvelden, bomen, beplantingen, blokhagen, grassen, verhardingen, openbare verlichting en straatmeubilair binnen de grenzen van de zeven begraafplaatsen die in beheer en/of eigendom van de gemeente Zuidplas zijn.

De kwaliteit van de openbare ruimte voldoet aan de geldende regelgeving. Daardoor wordt het risico op juridische aansprakelijkheid beperkt.

Dit plan gaat niet over extra doelen zoals minder CO₂-uitstoot, natuur of het aanpassen aan het klimaat. Het beheerplan richt zich uitsluitend op de wettelijke verplichtingen en het in stand houden van het huidige areaal en functionaliteit.

1.5 Leeswijzer

Na de inleiding in dit hoofdstuk, wordt in hoofdstuk 2 het areaal in beeld gebracht. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de beoogde prestaties en de risico's en in hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de inspectie en monitoring. Hoofdstuk 5 beschrijft vervolgens de strategie en hoofdstuk 6 de daarbij behorende maatregelen. Hoofdstuk 7 behandelt de financiële uitgangspunten en in hoofdstuk 8 is de conclusie opgenomen.

2 Areaal in beeld

2.1 Op orde brengen van digitale beheerinformatie

Om het beheer van de begraafplaatsen zo goed mogelijk te ondersteunen, wordt gewerkt volgens het ABC-principe. Dit houdt in dat het digitale beheersysteem Obsurv altijd voorzien moet zijn van actuele, betrouwbare en complete informatie. Actueel betekent dat de kerngegevens recent zijn aangepast, terwijl compleet inhoudt dat alle relevante gegevens beschikbaar zijn. Denk hierbij aan het aanlegjaar, materiaalsoorten en functies.

Er is al een grote inhaalslag gemaakt in de informatieachterstand, waardoor de gegevens beter op orde zijn. Door onderhoud, renovaties, vervangingen en uitbreidingen verandert het areaal continu. Om het beheerplan actueel te houden, worden wijzigingen in het areaal zo snel mogelijk verwerkt in Obsurv. Dit geldt niet alleen voor interne mutaties, maar ook voor wijzigingen als gevolg van de samenwerking met externe partijen, zoals aannemers.

De beheerder moet goed kunnen plannen en begroten. Daarom worden de gegevens over het aanlegjaar zoveel mogelijk in Obsurv vastgelegd. Ook wordt bijgehouden welke onderhoudsmaatregelen al zijn uitgevoerd en welke nog moeten gebeuren, zodat de onderhoudsplanning actueel blijft.

Het actualiseren van het beheersysteem beperkt zich dus niet tot kerngegevens, maar omvat ook de volgende dynamische gegevens:

- Inspectieresultaten;
- Onderhoudsmaatregelpakketten en bijbehorende eenheidsprijzen.

2.2 Evaluatie kwaliteit beheerdata begraafplaatsen

De beheerdata van de begraafplaatsen is verdeeld over verschillende modules van Obsurv. In tabel 2.1 is te zien dat de kerngegevens goed op niveau zijn.

Begraafplaatsen en de aangelegde structuren daarop zijn moeilijk te veranderen vanwege langdurige grafrechten en de mogelijkheid tot verlengen bij particuliere graven. Een begraafplaats moet daarom in één keer goed worden aangelegd. Het aanlegjaar wordt daarom in eerste instantie gebaseerd op het aanlegjaar van de begraafplaats. Hoewel dat een theoretische benadering is, geeft het een zo goed mogelijk beeld van de leeftijd van het areaal. Bij recente vervangingen is de specifieke datum geregistreerd. Er is al een inhaalslag gemaakt op het verbeteren van de kwaliteit van deze gegevens, waardoor de betrouwbaarheid steeds beter wordt. Op dit moment wordt nog gewerkt om het areaal straatmeubilair, watertappunten en vaashouders op te nemen in het beheersysteem Obsurv.

De dynamische data zoals de inspectieresultaten uit 2024 zijn in Obsurv opgeslagen. Door de inspectieresultaten altijd in Obsurv bij te houden, kan de degradatie van de voorzieningen worden gemonitord.

Tabel 2.1: Evaluatie kerngegevens en dynamische data van begraafplaatsen

Areaaldeel	Kerngegevens					Dynamische data			
	Algemeen	Afmetingen	Aanlegjaar	Sortiment	Bouw- materiaal	Kwaliteit o.b.v. inspectie	Kwaliteit o.b.v. leeftijd	Maatregel	Planjaar
Grafvelden				n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		
Bomen					n.v.t.		n.v.t.		
Bepantingen					n.v.t.		n.v.t.		
Blokhagen					n.v.t.		n.v.t.		
Grassen					n.v.t.		n.v.t.		
Straatmeubilair				n.v.t.					
Openbare Verlichting (OVL)				n.v.t.					
Verhardingen				n.v.t.			n.v.t.		

	Data op orde
	Data bijna op orde
	Data in ontwikkeling
	Data niet op orde

2.3 Areal Begraafplaatsen

In Zuidplas liggen een aantal graven met een bijzondere status. Hiervan zijn de grafrechten verlopen maar door hun status worden ze behouden. Hieronder vallen de KNIL-graven en een aantal monumentale graven. Ook een aantal objecten op de begraafplaats zoals het toegangshek, het baarhuis en de structuren op de oude begraafplaats van Nieuwerkerk aan den IJssel behoren hiertoe. Deze graven en voorzieningen zijn aangewezen door de afdeling Erfgoed van Zuidplas en worden door de gemeente onderhouden.

Het beheerplan voor begraafplaatsen heeft betrekking op het areaal dat in tabel 2.2 is weergegeven.

Grafvelden en grafmonumenten zijn in onderhoud bij de gemeente zolang er nog grafrechten zitten op het graf. Aansprakelijkheid ligt bij de eigenaar van de steen. Wel meldt de gemeente aan de eigenaar (als de gegevens bekend zijn) ernstige onvolkomenheden en bij ernstig gevaar stelt de gemeente de situatie direct veilig.

Tabel 2.2: Areal begraafplaatsen

Beheergroep	Objectsoort	Aantal (st)	Oppervlakte (m ²)	Lengte
Bomen	in verharding	26		
	in beplanting	340		
	in gazon	15		
	in ruwgras	9		
	gekandalabernd	3		
	lei	151		
	knot	200		
Beplantingen	bodembedekkers		1.131	
	bosplantsoen		1.024	2.856
	half opgaande heesters		2.657	
	opgaande heesters		5.911	
	Vaste planten		1.592	
	rozen struik		368	
Blokhuizen	Blokhuizen		661	
	Hoge haag intensief (2x)			2.153
	Lage haag intensief (2x)			2.712
Areaaldeel				
Grassen	Gazon		14.731	
	B0: Tuindersgebied		11.929	
	C2: Bloemrijke ruigte		828	
	Gazon met bloembollen		327	
	Totaal		0	
Verharding	Asfalt		2.143	
	Beton straatsteen		3.149	
	elementen		882	
	Halfverharding		2.753	
	beton tegels		1.680	
	dikgortmaat geb		1.677	
	beton dikformaa		262	
	grind		358	
	gras beton		6	
Onderhoud grafvelden			12.136	
Totaal		744	66.205	7.721

3 Prestaties en risico's

3.1 Functionele en beeldkwaliteit begraafplaatsen

Begraafplaatsen spelen een belangrijke rol in het creëren van een respectvolle, serene en goed verzorgde omgeving voor herdenking en rouw, en vragen daarom om zorgvuldig beheer en onderhoud. Daarom wordt naast het criterium van veiligheid gewerkt met een beeldkwaliteit. Deze wordt voorgeschreven in bestekken voor verzorgingsonderhoud en daaraan wordt getoetst. In de landelijke systematiek van CROW (Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte 2023), worden 5 kwaliteitsniveaus onderscheiden:

- A+ (zeer hoog): uitstekend onderhouden. Als nieuw en volledig schoon
- A (hoog): goed onderhouden, bijna niets op aan te merken en schoon
- B (basis): voldoende onderhouden, wel wat op aan te merken en redelijk schoon
- C (laag): sober tot onvoldoende onderhouden, enige achterstand en pleksgewijs vuil
- D (zeer laag): onvoldoende onderhouden, achterstanden en vuil

De gemeente streeft ernaar het onderhoud op de begraafplaatsen minimaal op beeldkwaliteitscategorie B te handhaven. Deze beleidskeuze is in de gemeenteraad in november 2023 gemaakt. Vaste planten worden op A niveau onderhouden omdat een duurzame instandhouding niet op B-niveau kan worden gegarandeerd.

3.2 Veiligheid in de openbare ruimte

De gemeente streeft ernaar om de veiligheid in de gehele openbare ruimte, waaronder begraafplaatsen, te waarborgen. Als dat door omstandigheden zoals een incident, vandalisme, of ongunstige weersomstandigheden niet meer zo is, worden onmiddellijk maatregelen genomen. Waar nodig eerst met snelle tijdelijke (nood)maatregelen zoals een afzetting of afsluiting. Daarna met structurele maatregelen om de openbare ruimte weer naar een veilig niveau te brengen.

De gemeente kan als beheerder op grond van artikel 6:174 BW aansprakelijk worden gesteld voor de schade die personen lijden, als blijkt dat de begraafplaatsen 'niet de veiligheid bieden die men gerechtigd is te verwachten in de gegeven omstandigheden'. Het gaat daarbij dus om de verwachtingen die mensen redelijkerwijs kunnen hebben over hun veiligheid in de situatie. De gemeente kan zich daarbij wettelijk niet beroepen op overmacht en moet goed onderhouden om deze situaties te voorkomen.

De gemeente onderhoudt niet de graven. Als zich acute onveilige situaties voordoen met betrekking tot de grafmonumenten, verhelpt de gemeente het gebrek en wordt de geregistreerde eigenaar van het grafmonument aangeschreven en de kosten verhaald.

3.3 Prestaties Begraafplaatsen

De begraafplaatsen in de gemeente Zuidplas moeten niet alleen voldoen aan de wettelijke vereisten, maar ook aan aanvullende prestatie-eisen. Begraafplaatsen dragen bij aan gedenken, bezinning en rouwverwerking, en zijn stille, betekenisvolle plekken in de openbare ruimte. Ze vragen daarom om zorgvuldig beheer en onderhoud.

Net zoals bij andere beheergroepen, zijn voor begraafplaatsen prestatie-eisen opgesteld. Deze eisen richten zich niet alleen op technische aspecten, maar houden ook rekening met sociale, ecologische en economische waarden. De begraafplaatsen zijn daarnaast onderhevig aan risico's.

Voor de analyse van de risico's wordt gebruikgemaakt van de **Prestatiegestuurde Risicoanalyse (PRA)** volgens de RAMSSHEEPS-methode. RAMSSHEEPS is een Engels acroniem waarbij de letters staan voor Reliability (Betrouwbaarheid), Availability (Beschikbaarheid), Maintainability (Onderhoudbaarheid), Safety (Veiligheid), Security (Sociale veiligheid), Health (Gezondheid), Environment (Milieu en omgeving), Economics (Kosten(efficiëntie)), Politics (Politiek en imago) en Sustainability (Duurzaamheid).

Tabel 3.1: RAMSSHEEPS-risicothema's

Aspect	Omschrijving	Kritische indicatoren	Wijze van aantonen
Betrouwbaarheid	Begraafplaatsen moeten voldoen aan de ontwerpisen en functioneren gedurende hun levensduur naar behoren.	Schades die afbreuk doen aan de functie en veiligheid van de voorzieningen (verzakte paden, losliggende tegels).	WA-inspecties.
Beschikbaarheid	Begraafplaatsen zijn altijd toegankelijk en functioneel, ook wanneer onderhoud gepland staat.	Beperkingen door calamiteiten (zoals stormschade of vandalisme) of onderhoud worden tot een acceptabel tijdsinterval beperkt.	Onderhouds- en vervangingsmaatregelen worden afgestemd op de bezoekers, ceremonies en omgeving.
Onderhoudbaarheid	Begraafplaatsen worden zo beheerd dat onderhoud efficiënt en met minimale hinder kan worden uitgevoerd.	Belemmeringen in de uitvoering van onderhouds- en vervangingsmaatregelen.	Onderhoudsmaatregelen kunnen cyclisch uitgevoerd worden met een acceptabele hoeveelheid hinder.
Veiligheid – stabiliteit en gebruik	Begraafplaatsen zijn veilig voor alle bezoekers en medewerkers en voldoen aan (inter)nationale normen.	Aantal en aard van veiligheidsincidenten, gebreken die de veiligheid in gevaar brengen.	WA-inspectie en correctief onderhoud.
Sociale veiligheid	Begraafplaatsen dragen bij aan een respectvolle, veilige en serene omgeving.	Achterstallig onderhoud, en vandalisme kan bijdragen aan verloedering of een gevoel van onveiligheid.	Meldingen van bezoekers rond sociale veiligheid en samenwerking met omwonenden.
Gezondheid	Begraafplaatsen dragen bij aan een gezonde en toegankelijke omgeving voor bezoekers en medewerkers.	Aanwezigheid van gevaarlijke stoffen of ARBO risico's tijdens onderhoud.	Materiaalkeuringen, naleving van ARBO-richtlijnen en gezondheidsvoorschriften.
Milieu en omgeving	Het beheer van begraafplaatsen heeft een minimale impact op de omgeving.	Mate waarin bijgedragen wordt aan de groene ruimte	Onderhoudsimpact reduceren (geluid), afgestemd op de bezoekers, ceremonies en omgeving.
Kosten(efficiëntie)	Begraafplaatsen worden efficiënt beheerd, met een goede balans tussen onderhoud en investeringen.	Onverwachte kosten door vervroegde vervangingen.	Door cyclisch te inspecteren en het MJOP elk jaar te herzien, wordt een stabiel onderhoudsbudget geborgd.
Politiek en imago	Begraafplaatsen dragen bij aan de uitstraling en leefbaarheid van de gemeente.	Schades die mogelijk aanleiding geven tot klachten en imagoschade.	Tijdig handelen na klachten en onderhouds- en vervangingswerkzaamheden afstemmen met de omgeving.
Duurzaamheid	Begraafplaatsen worden zo onderhouden dat de levensduur van de voorzieningen en materialen maximaal wordt benut.	Te vroeg noodzakelijke vervangingen en verlies van functies.	Er wordt ingezet op het behalen van de levensduur door tijdig maatregelen te nemen, waarbij zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van circulaire materialen.

3.4 Risico's

Bovenstaande prestaties zijn onlosmakelijk verbonden met risico's. De belangrijkste interne en externe risico's voor begraafplaatsen in de gemeente Zuidplas zijn:

- **Extreme weersomstandigheden:** Hevige regenval, stormen of langdurige droogte kunnen schade veroorzaken, zoals het omwaaien van objecten, corrosie door vocht, of verzakkingen van funderingen.
- **Onvoldoende middelen:** Beperkte budgetten of tekort aan personeel kunnen leiden tot achterstallig onderhoud. Door de aanleg van Cortelande ontstaat tijdelijk een situatie waarin hetzelfde budget een groter areaal moet dekken.
- **Technische gebreken:** Constructiefouten of verouderde materialen kunnen leiden tot defecten, zoals instabiele zitbanken, beschadigde afvalbakken of slecht leesbare borden.
- **Veroudering en slijtage:** begraafplaatsen zijn onderhevig aan natuurlijke slijtage door intensief gebruik, blootstelling aan weersinvloeden en veroudering van materialen.
- **Vandalisme:** begraafplaatsen worden regelmatig getroffen door vandalisme, zoals graffiti, vuurwerkschade of opzettelijke vernieling, wat leidt tot ongepland onderhoud.

Om bovengenoemde risico's te beheersen, zijn gerichte risicobeperkende maatregelen nodig (de zogenaamde mitigerende maatregelen). In combinatie met de resultaten uit de technische inspecties worden deze maatregelen afgestemd op de onderhoudsstrategie. Bovenstaande risico's worden met de volgende risicobeperkende maatregelen beheerst:

- **Cyclisch inspecteren:** Jaarlijkse toestandsinspecties zorgen ervoor dat slijtage en defecten vroegtijdig worden gesignaleerd. Periodieke controles op veiligheid en functionaliteit worden uitgevoerd om de risico's voor gebruikers te minimaliseren.
- **Jaarlijks herzien meerjarige onderhoudsplanning (MJOP):** Op basis van de inspectieresultaten wordt het MJOP jaarlijks herzien en worden, wanneer nodig, onderhoud en vervangingsmaatregelen naar voren gehaald of uitgesteld.
- **Integraal beheren:** Door integraal te beheren kunnen maatregelen voor verschillende beheergroepen worden samengevoegd tot één multidisciplinair project of gebiedsgerichte aanpak, waardoor de beschikbare middelen efficiënter kunnen worden benut.

3.5 Levenscyclusanalyse (LCA)

Door gegevens over de begraafplaatsen en het onderhoud ervan te verzamelen, kan een levenscyclusanalyse worden uitgevoerd. Deze analyse helpt bij het plannen van onderhoudswerkzaamheden op een kostenefficiënte manier en voorkomt dat er onnodige reparaties of renovaties worden uitgevoerd. In de komende planperiode worden de lopende analyses op basis van verzamelde data opnieuw geëvalueerd. Daarbij kunnen voorstellen worden gedaan voor realistische afschrijvingsperiodes.

4 Inspectie en monitoring

Inspectie en monitoring is een cruciaal onderdeel van effectief beheer en onderhoud van begraafplaatsen. Voor het inspecteren van begraafplaatsen wordt de soort “toestandsinspectie” toegepast.

De Toestandsinspectie wordt uitgevoerd volgens de CROW Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte (KOR).

4.1 Inspectieresultaten

In 2023 en 2024 zijn er voor een deel van het groen, het straatmeubilair en de verhardingen in beheer van de gemeente Zuidplas toestandsinspecties uitgevoerd. De begraafplaatsen zijn als een van de eerste geïnspecteerd. Hierdoor zijn de inventarisatie- en inspectiegegevens waarop dit beheerplan gebaseerd, uit 2023. Het doel van deze inspectie was inzicht te verkrijgen in de technische staat van de objecten en de noodzakelijke onderhoudsmaatregelen duidelijk te maken. In het digitale beheermanagementsysteem Obsurv is een gedetailleerd inspectierapport van alle objecten te vinden.

In tabel 4.1 is het aantal geïnspecteerde objecten afgezet tegen het totaal aantal assets van de betreffende objectsoort. De beheerobjecten waarvan niet het volledige areaal is geïnspecteerd zijn in het rood gearceerd.

De bijenhoeven, grasvakken, lichtmasten en de half verharde wegvakken worden niet geïnspecteerd omdat de keuze is gemaakt om deze storingsafhankelijk te beheren.

Tabel 4.1: Areaal versus geïnspecteerd areaal

Beheergroep	Objectsoort	Aantal (st)	Aantal geïnspecteerd (st)	Opp. (m ²)	Opp. geïnspecteerd (m ²)	Lengte (m)	Lengte geïnspecteerd (m)
Begraafplaatsen	Grafvelden	284	n.v.t.	12.136	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bomen	Boom in verharding	27	27	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Boom in beplanting	424	414	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Boom in gazon	19	19	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Boom in ruw gras	12	12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Gekandelaberde boom	5	4	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Leiboom	175	174	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Knotboom	83	83	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Beplanting	Bodembedekkers	n.v.t.	n.v.t.	1.300	1.300	n.v.t.	n.v.t.
	Bosplantsoen	n.v.t.	n.v.t.	9.360	9.360	n.v.t.	n.v.t.
	Half opgaande heesters	n.v.t.	n.v.t.	2.523	2.523	n.v.t.	n.v.t.
	Opgaande heesters	n.v.t.	n.v.t.	6.826	6.826	n.v.t.	n.v.t.
	Vaste planten	n.v.t.	n.v.t.	410	410	n.v.t.	n.v.t.
	Rozenstruik	n.v.t.	n.v.t.	1.733	1.733	n.v.t.	n.v.t.
Hagen	Blokhagen	n.v.t.	n.v.t.	661	661	n.v.t.	n.v.t.
	Hoge haag intensief (2x)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	2.153	2.153
	Lage haag intensief (2x)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	2.712	2.712
Grassen	Gazon	n.v.t.	n.v.t.	14.731	0	n.v.t.	n.v.t.
	Tuindersgebied	n.v.t.	n.v.t.	11.929	0	n.v.t.	n.v.t.
	Bloemrijke ruigte	n.v.t.	n.v.t.	828	0	n.v.t.	n.v.t.

	Gazon met bloembollen	n.v.t.	n.v.t.	327	0	n.v.t.	n.v.t.
Verhardingen	Asfalt	n.v.t.	n.v.t.	2.143	2.143	n.v.t.	n.v.t.
	Elementen	n.v.t.	n.v.t.	8.014	8.014	n.v.t.	n.v.t.
	Half verharding	n.v.t.	n.v.t.	2.753	0	n.v.t.	n.v.t.
Openbare verlichting (OVL)	Armaturen	29	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Masten	29	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Straat-meubilair	Bijenhotel	2	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Zitbank met rugleuning	9	9	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

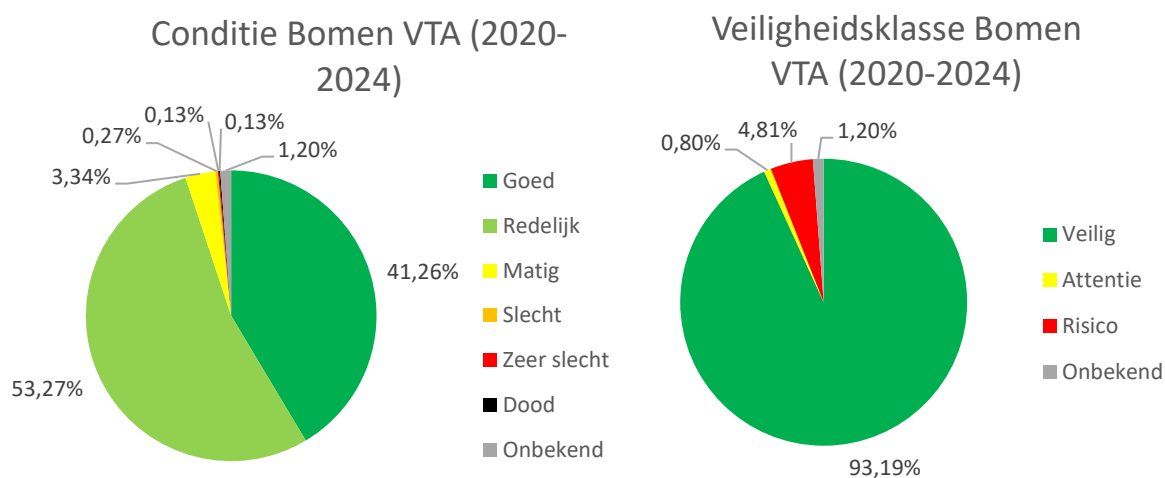
4.2 Resultaten toestandsinspecties 2023 en 2024

In figuur 4.2 tot en met 4.4 zijn diagrammen opgenomen waarin de verdeling van de kwaliteitsniveaus van de verschillende beheergroepen te zien is. In tabel 5.5 is een weergave gegeven van gebreken en de omvang en intensiteit van de gebreken.

De toestandsinspecties van de periode 2020-2024 laten zien dat de bomen op de begraafplaatsen voor een overgroot deel in goede conditie verkeren (94,53%) en veilig zijn (93,19%).

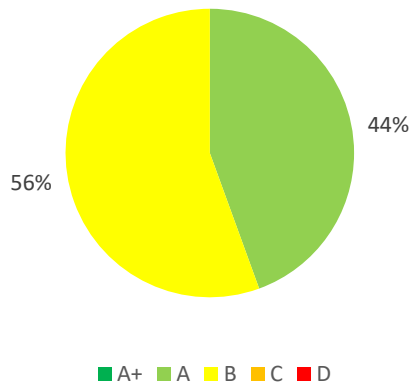
Hoewel alle zitbanken voldoen aan de prestatie-eis, bestaat de kans dat 56% van het areaal op middellange termijn (3 tot 5 jaar) onder het geambieerde niveau zakt.

Figuur 4.2: Huidige (2024) kwaliteit van de bomen en zitbanken op begraafplaatsen in Zuidplas

Figuur 4.3: Huidige (2024) kwaliteit van de zitbanken op begraafplaatsen in Zuidplas

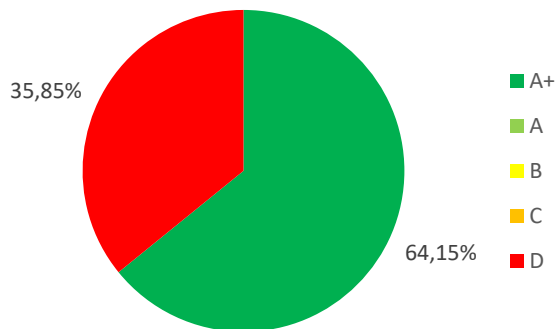
Kwaliteitsniveau Zitbanken

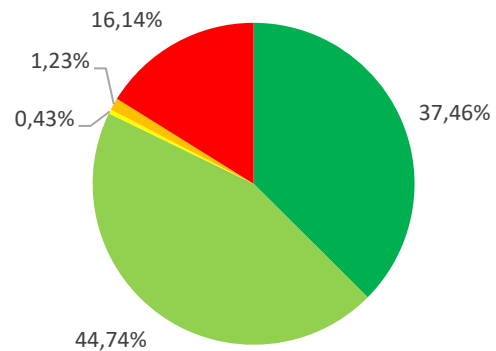
De verhardingen op begraafplaatsen verkeren in slechtere toestand. Absoluut gezien verkeert 924 m² asfalt en 1.245 m² elementenverharding in zeer slechte toestand (kwaliteitscore D).

Figuur 4.4: Huidige (2024) kwaliteit van de verharding op begraafplaatsen in Zuidplas (per verhardingstype)

Kwaliteit Asfalt 2024

Kwaliteit Elementen 2024

De toestandsinspecties van de beplantingen en blok- en lijnhagen heeft geresulteerd in een overzicht van de gebreken en de omvang en intensiteit van de gebreken. Absoluut gezien is er bij 12.152 m² van de beplantingen, 21 m² van de blokhagen en 542 m van de lijnhagen een gebrek geconstateerd.

Tabel 4.5: Gebreken en de omvang en intensiteit van de gebreken.

Bepantingen	Aantal (st)	Aandeel (%)	Oppervlakte (m²)	Aandeel (%)
Geen gebreken	208	81,56%	10.000	45,14%
1 gebrek	47	18,43%	12.152	54,85%
2 gebreken	4	1,57%	209	0,01%
3 gebreken	-	0,00%	-	0,00%
Totaal	255	100%	22.251	100%
Blokhagen	Aantal (st)	Aandeel (%)	Oppervlakte (m²)	Aandeel (%)
Geen gebreken	11	91,67%	425	95,38%
1 gebrek	1	8,33%	21	4,62%
2 gebreken	-	0,00%	-	0,00%
3 gebreken	-	0,00%	-	0,00%
Totaal	12	100%	34.146	100%
Lijnhagen	Aantal (st)	Aandeel (%)	Oppervlakte (m²)	Aandeel (%)
Geen gebreken	177	90,77%	4.403	89,04%
1 gebrek	18	9,23%	542	10,96%
2 gebreken	1	0,51%	20	0,40%
3 gebreken	-	0,00%	-	0,00%
Totaal	195	100%	4.945	100%

5 Onderhoudsstrategie

Voor de begraafplaatsen zijn onderhoudsstrategieën bepaald. Daarbij zijn de volgende hoofdstrategieën gebruikt: **storingsafhankelijk onderhoud (SAO)**, **gebruikersafhankelijk onderhoud (GAO)** en **toestandsafhankelijk onderhoud (TAO)**. Hieronder wordt elk type onderhoud kort toegelicht.

5.1 Storingsafhankelijk onderhoud (SAO)

Deze strategie is geschikt voor eenvoudige of niet-kritieke objecten in de openbare ruimte, waar een defect of storing niet direct tot grote gevolgen of kosten leidt. Deze strategie wordt toegepast bij eenvoudige of niet-kritieke objecten op begraafplaatsen, specifiek de bijenhoeven, grasvakken, lichtmasten en half verharde wegvakken. Voor bomen, plantvakken, verhardingen en zitbanken geldt dat de risico's dermate groot kunnen zijn dat deze strategie niet als primaire strategie wordt ingezet.

5.2 Gebruikersafhankelijk onderhoud (GAO)

Gebruikersafhankelijk onderhoud wordt uitgevoerd op basis van hoe intensief en hoe vaak het object in de openbare ruimte wordt gebruikt. Bij begraafplaatsen waar de gebruiksbelasting voorspelbaar is, wordt gebruikersafhankelijk onderhoud aanvullend toegepast. Op basis van de levensduur en het jaar van aanleg kan worden berekend wanneer een object onderhoud of vervanging nodig heeft.

5.3 Toestandsafhankelijk onderhoud (TAO)

Toestandsafhankelijk onderhoud kijkt naar de werkelijke technische staat van een object. De onderhoudsmaatregelen (preventief en correctief) worden daarbij afgestemd op de geconstateerde gebreken. Voor deze onderhoudsstrategie speelt de volledigheid en betrouwbaarheid van de data een grote rol. Door de inspectiedata door de jaren heen te monitoren, wordt de degradatie van een object nauwkeurig in beeld gebracht en wordt er tijdig ingegrepen met onderhoud of vervanging.

Deze strategie wordt toegepast voor de objecten op begraafplaatsen die actief worden gebruikt, zoals verhardingen en zitbanken. Door op het juiste moment te onderhouden, wordt het risico op falen namelijk zo veel mogelijk beperkt. Met deze strategie wordt onnodig onderhoud en daarmee kosten voorkomen. Deze strategie biedt ook de kans om weloverwogen te besluiten tot het verlengen van de levensduur een object. Hierbij wordt de frequentie van het monitoren van de conditie verhoogd.

5.4 Strategische keuze: Combineren voor maatwerk

De keuze voor een onderhoudsstrategie hangt af van verschillende factoren, zoals hoe belangrijk en kritisch de beheerasset is, de kosten en de beschikbare technologie. Door vooral onderhoud te doen op basis van de staat van de begraafplaatsen, maar ook storings- en gebruikersafhankelijk onderhoud op de juiste momenten toe te passen, kan de gemeente Zuidplas kosten besparen, risico's verminderen en de kwaliteit van de begraafplaatsen behouden. Dit vraagt om een flexibele aanpak, waarbij kennis over de specifieke situatie van de begraafplaatsen belangrijk is. Na elke inspectie wordt de onderhoudsstrategie opnieuw bekeken.

Tabel 5.1: Onderhoudsstrategie per objectsoort.

Beheergroep	Objectsoort	Onderhoudsstrategie
Begraafplaatsen	Grafvelden	SAO

Bomen	Boom in verharding	TAO
	Boom in beplanting	TAO
	Boom in gazon	TAO
	Boom in ruw gras	TAO
	Gekandelaberde boom	TAO
	Leiboom	TAO
	Knotboom	TAO
Beplantingen	Bodembedekkers	TAO
	Bosplantsoen	TAO
	Half opgaande heesters	TAO
	Opgaande heesters	TAO
	Vaste planten	TAO
	Rozenstruik	TAO
Hagen	Blokhagen	TAO
	Hoge haag intensief (2x)	TAO
	Lage haag intensief (2x)	TAO
Grassen	Gazon	SAO & GAO
	Tuindersgebied	SAO & GAO
	Bloemrijke ruigte	SAO & GAO
	Gazon met bloembollen	SAO & GAO
Verhardingen	Asfalt	TAO
	Elementen	TAO
	Half verharding	SAO
Openbare verlichting (OVL)	Armaturen	SAO & GAO
	Masten	SAO & GAO
Straatmeubilair	Bijenhôtel	SAO & GAO
	Zitbank met rugleuning	SAO & TAO

6 Maatregelen

Op basis van de inspectie zijn onderhoudsmaatregelen voor de periode van 2026 tot en met 2030 bepaald. Er wordt onderscheid gemaakt tussen Dagelijks onderhoud (DO), Groot onderhoud (GO) en Vervangingen (VV). Deze verschillende onderhoudstypen worden hieronder kort toegelicht.

Het MJOP bevat de kosten voor onderhoud en vervanging per object.

6.1 Dagelijks onderhoud (DO)

Dit type onderhoud bestaat uit dagelijkse onderhoudsmaatregelen zoals het reinigen van zitbanken en kleine eenvoudige reparaties. Daarnaast worden alle andere onderhoudsmaatregelen die zowel preventief als correctief van aard zijn beschouwd als DO.

Voorbeelden van dagelijks onderhoud zijn:

- Reinigen van de objecten.
- Vastzetten van de losse delen.
- Repareren van kleine gebreken.
- Inboetwerkzaamheden.
- Snoeiwerkzaamheden.
- Maaiwerkzaamheden.
- Verwijderen van opkomend onkruid of invasieve soorten in beperkte mate.
- Repareren van kleine oneffenheden in verhardingen.
- Opvullen van kleine gaten en scheuren in verhardingen.

6.2 Groot onderhoud (GO)

Kenmerkend voor GO is dat het onderhoudsmaatregelen betreft die vooral correctief van aard zijn, waarbij het voor kan komen dat het object tijdelijk buiten gebruik wordt gesteld. Met betrekking tot de ernst en de omvang van de defecten moet bij groot onderhoud altijd worden afgewogen of het herstel zinvol is, het object nog nuttig is en of tot vervanging (VV) van (een onderdeel van) een object moet worden overgegaan.

Op begraafplaatsen wordt deze onderhoudssoort standaard toegepast voor verhardingen. In het MJOP is daarom onder de noemer 'groot onderhoud' een verzameling van incidenteel/correctief onderhoud opgenomen voor verhardingen.

6.3 Vervanging (VV)

Kenmerkend voor VV is dat het is gericht op noodzakelijk aanpassingen van een object, omdat het object niet meer voldoet aan de gestelde prestatie-eisen. VV wordt uitgevoerd wanneer (een onderdeel van) het object niet meer door GO in stand kan worden gehouden. VV heeft geen betrekking op losse delen (planken, palen, etc.) maar op het gehele object.

De gemeente voert periodiek het schudden van graven uit om efficiënt ruimtegebruik in een particulier graf te waarborgen. De **kosten van het schudden**, inclusief administratie, uitvoering en herinrichting, worden verhaald op de geregistreerde rechthebbende.

Jaarlijks vallen meerdere graven terug aan de gemeente doordat de termijn van het grafrecht is verlopen en deze niet worden verlengd. In zulke gevallen kan de gemeente besluiten tot ruimen van het graf. Dit houdt in dat het graf volledig wordt leeggehaald, waarbij stoffelijke resten respectvol worden verzameld en herbegraven in een verzamelgraf of elders op de begraafplaats. Voorafgaand aan het ruimen vindt een zorgvuldige procedure plaats: de voormalig rechthebbende wordt – indien

bekend – geïnformeerd, en er volgt een openbare aankondiging met een wettelijke aankondigingstermijn van minimaal zes maanden. Pas na deze termijn en zonder verlenging van rechten wordt het graf daadwerkelijk geruimd.

6.4 Integraal programmeren

Streven is integraal programmeren, maar dit streven wordt losgelaten wanneer de veiligheid in het geding is of wanneer het om andere redenen echt niet mogelijk is.

Integraal programmeren zorgt voor minder overlast voor inwoners en soms lagere kosten, doordat werkzaamheden efficiënter worden uitgevoerd. Soms vallen de kosten hoger uit, omdat andere onderdelen te vroeg worden vervangen (niet alle onderdelen bereiken tegelijkertijd het einde van hun levensduur). Het wordt bovendien steeds ingewikkelder om alles integraal aan te pakken. Dit komt bijvoorbeeld door personeels- en planningsproblemen bij leveranciers en aannemers.

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in de gemeente Zuidplas vraagt primair om een integrale analyse, waarin samenwerking centraal staat. Door de instandhoudingsbehoeften van alle beheergroepen in kaart te brengen, kunnen onderhoudsmaatregelen efficiënt worden gepland en uitgevoerd.

Dagelijks onderhoud aan begraafplaatsen wordt over het algemeen vormgegeven als monodisciplinaire project. Waar hergebruik mogelijk is wordt dit gedaan.

Wanneer er GO-maatregelen of reconstructies worden gepland voor meerdere assetonderdelen, leidt dit tot een integrale afweging van de beste aanpak. Dat is vooral het geval bij asfalteringswerkzaamheden op de parkeerplaatsen.

6.5 MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP)

In het MJOP zijn alle kosten opgenomen die nodig zijn voor het onderhoud in de periode 2026-2030 en voor de vervanging in de periode 2026-2030. Voor elk object zijn het dagelijks onderhoud en de gangbare levensduur opgenomen, inclusief een kostenraming. Voor de vervangingen zijn eenmalige kosten opgenomen; deze kosten komen na het jaar van uitvoering niet meer voor.

Op basis van de inspectie is voor elk object bepaald in welk jaar het eerstvolgende onderhoud nodig is. Ook is het jaar waarin vervanging van een object noodzakelijk is opgenomen.

7 Toekomstvisie en financieel kader

7.1 Toekomstvisie voor beheer

Het werk van BOR bestaat uit het uitvoeren van beheer op basis van dit beheerplan. Op dit moment is er sprake van een flinke achterstand, waardoor niet al het beheer kan worden uitgevoerd zoals gepland.

De komende jaren wordt er gewerkt om te voorkomen dat deze achterstand verder oploopt. Over vijf jaar wordt een stabiel beheerniveau bereikt: er wordt dan precies genoeg gedaan om niet verder achterop te raken. Vanaf dat moment kan worden gewerkt aan het inhalen van de achterstand. Dan ontstaat er ruimte om uitgesteld beheer alsnog uit te voeren.

Er wordt erkend dat dit een langdurig proces is. Met een goede planning, samenwerking en focus kan er stap voor stap worden toegewerkt naar volledig beheer volgens de plannen.

In de volgende paragraaf is opgenomen welke middelen daarvoor noodzakelijk zijn.

7.2 Financiële uitgangspunten

In de ramingen is met de volgende zaken rekening gehouden:

- Prijspeil 1 januari 2025
- Areaalomvang 1 januari 2024
- BTW 21% (Begraafplaatsen vallen buiten het BTW-compensatiefonds)
- Bedragen zijn inclusief VAT, verkeers- en milieumaatregelen maar exclusief:
 - Kapitaallasten
 - Doorberekening interne producten zoals de kosten van de buitendienst
 - Personeelskosten BOR
 - Softwarecontracten die beheerd worden door ICT

7.3 Onderhoudsmaatregelen planperioden 0 tot 2 en 3 tot 5 jaar (2026-2030)

In tabel 7.1 zijn de kosten voor het onderhoud en vervangen van begraafplaatsen in de planperiode 0 tot 5 jaar weergegeven, inclusief de bijkomende kosten die hierboven staan beschreven.

Tabel 7.1 Kosten voor het onderhoud en vervangen van de begraafplaatsen in de periode 2026-2030

Begraven	2026	2027	2028	2029	2030	totaal 2026-2030
Dagelijks onderhoud	397.000	397.000	397.000	397.000	397.000	1.985.000
Groot onderhoud	0	0	0	0	0	0
Investering	69.000	80.000	91.000	103.000	114.000	457.000

Investeringen betreffen zowel vervangingen van groen als verharding, deze zullen de komende jaren projectgewijs opgepakt worden.

7.4 Vervangingswaarde

In tabel 7.2 is de vervangingswaarde van het areaal uitgesplitst per objecttype.

De vervangingswaarde van het totale areaal aan objecten op begraafplaatsen is €6 miljoen. In Bijlage I is de vervangingswaarde per objectsoort uiteengezet.

Tabel 7.2 Areaal begraafplaatsen (begin 2023)

Beheergroep	Objectsoort	Aantal (st)	Oppervlakte (m ²)	Lengte	Vervangingswaarde
Bomen	in verharding	26			32.500
	in beplanting	340			255.000
	in gazon	15			11.250
	in ruwgras	9			6.750
	gekandalaberd	3			3.000
	lei	151			151.000
	knot	200			200.000
	Beplantingen	bodembedekkers		1.131	
bosplantsoen			1.024	2.856	30.720
half opgaande heesters			2.657		159.420
opgaande heesters			5.911		413.770
Vaste planten			1.592		79.600
rozen struik			368		22.080
Totaal			417.831		
Blokhagen		Blokhagen		661	
	Hoge haag intensief (2x)			2.153	107.650
	Lage haag intensief (2x)			2.712	135.600
	Totaal		56.928		
Totaal			17.831		
Areaaldeel					
Grassen	Gazon		14.731		117.848
	B0: Tuindersgebied		11.929		95.432
	C2. Bloemrijke ruigte		828		8.280
	Gazon met bloembollen		327		4.578
	Totaal				
Verharding	Asfalt		2.143		2.218.005
	Beton straatsteen elementen		3.149		3.259.215
	Halfverharding		882		64.042
	beton tegels		2.753		55.060
	dikgomaat geb		1.680		135.794
	beton dikformaa		1.677		133.523
	grind		262		14.067
	grind		358		7.160
	gras beton		6		6.210
Totalen		744	528.828	25.552	7.805.844

8 Conclusie

Een deel van de objecten op begraafplaatsen wordt op basis van verwachte levensduur in stand gehouden. Het deel van de objecten dat op basis van inspecties in stand wordt gehouden verkeert in een gevarieerde staat van onderhoud. Op basis van de toestandsinspecties van de periode 2020 tot 2024 is er bij bomen vrijwel geen achterstallig onderhoud.

Hoewel alle zitbanken voldoen aan de prestatie-eis, is de verwachting dat ruim de helft van het areaal op de middellange termijn (3 tot 5 jaar) onder het geambieerde niveau zakt. Om achterstallig onderhoud te voorkomen is er voor zitbanken een vervangingsopgave ingepland op de middellange termijn.